

2018 M. VEIKLOS ATASKAITA

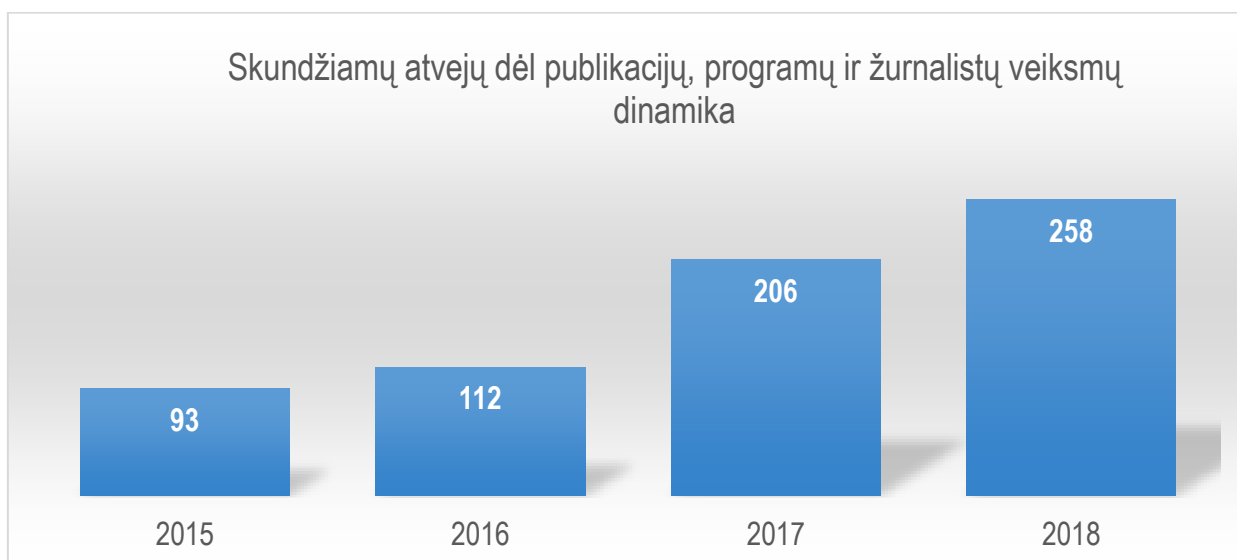
TURINYS

I SKUNDAI	3
II PAREIŠKĖJAI	6
III PAŽEIDIMAI	7
IV SPRENDIMAI	10
V PREVENCIJA	11
VI SKUNDŲ NAGRINĖJIMO ORGANIZAVIMAS	13
VII VIEŠOJI NUOMONĖ	13
VIII KITA VEIKLA	14
Visuomenės informavimo etikos asociacijos įmokų ir išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaita	15
PRIEDAI	16

I SKUNDAI

Visuomenės informavimo etikos komisija 2018 metais išnagrinėjo daugiausia skundų per savo ketverių metų veikos laikotarpį. Kasmet didėjantis skundų skaičius rodo augantį pasitikėjimą Komisija ir jos sprendimų svarbą vertinant visuomenės informavimo priemonių pateikiamos informacijos kokybę, žurnalistų profesionalumą ir etiškumą.

Komisija 2018 m. išnagrinėjo 159 suinteresuotų asmenų skundus, 9 Vyriausiosios rinkimų komisijos prašymus ir 4 savo pačios inicijuotus tyrimus dėl 258 publikacijų, programų ir žurnalistinės veiklos atvejų.

2018 m. daugiausia buvo skundžiamasi dėl neetiškos žurnalistų veiklos renkant ir skleidžiant informaciją bei netinkamo interesų derinimo, t. y. interesų konfliktų (30 atvejų). Iš visuomenės informavimo priemonių pareiškėjai daugiausia skundėsi dėl interneto portalų delfi.lt (20 atvejų), lrytas.lt (18), alfa.lt (12), 15min.lt (9), tv.lrytas.lt (8) ir kauno.diena.lt (6), „Lietuvos ryto“ televizijos (14), dienraščio „Lietuvos rytas“ (8), televizijos TV3 (8) ir laikraščio „Alio, Raseiniai“ (8 atvejai).

Skundai pagal objektą	
Visuomenės informavimo	Skundžiamų atvejų skaičius
delfi.lt	20
lrytas.lt	18
Lietuvos ryto TV	14
alfa.lt	12
15min.lt	9
Lietuvos rytas	8
Alio, Raseiniai	8
TV3	8
tv.lrytas.lt	8
kauno.diena.lt	6
Dzūkijos TV	5
Naujas rytas	5
ldiena.lt	4
tv3.lt	4
laisvaslaikrastis.lt	4
ntts.lt	4

LRT TV	4
Krašto naujienos	4
Alytaus naujienos	4
Valstybė	4
Bičiulis	3
Rinkos aikštė	3
Irt.lt	3
valstietis.lt	3
Kauno diena	3
Radviliškio naujienos	3
Laisvas laikraštis Lietuvai	2
Gimtasis Rokiškis	2
panskiautas.lt	2
rinkosaikste.lt	2
Anykšta	2
diena.lt	2
klaipeda.diena.lt	2
Izinios.lt	2
muge.eu	2
republika.lt	2
RS2	2
Sekundė	2
Sugardas	2
Šventosios respublika	2
Valstiečių laikraštis	2
agroeta.lt	1
Init TV	1
Kėdainių mugė	1
svencioniukrastas.lt	1
atviraklaipeda.lt	1
Auksinė varpa	1
Draugas	1
Info TV	1
Laisvės TV	1
Laikraštis „Valsčius“	1
Lietuvos žinios	1
LNK TV	1
Mano Druskininkai	1
Mažeikių aidas	1
minfo.lt	1
news.tts.lt	1
Panevėžio kraštas	1
pasauliolietuvis.lt	1
Plungės žinios	1
Respublika	1
sirvinta.net	1
Sostinė	1
Suvalkietis	1
Šilokarčema	1
Širvintų kraštas	1
Širvis	1
Ūkininko patarėjas	1

Vakaro žinios	1
VMG Ikona	1
ZIP FM	1
Žinių radijas	1
Žurnalistų veiksmai	30

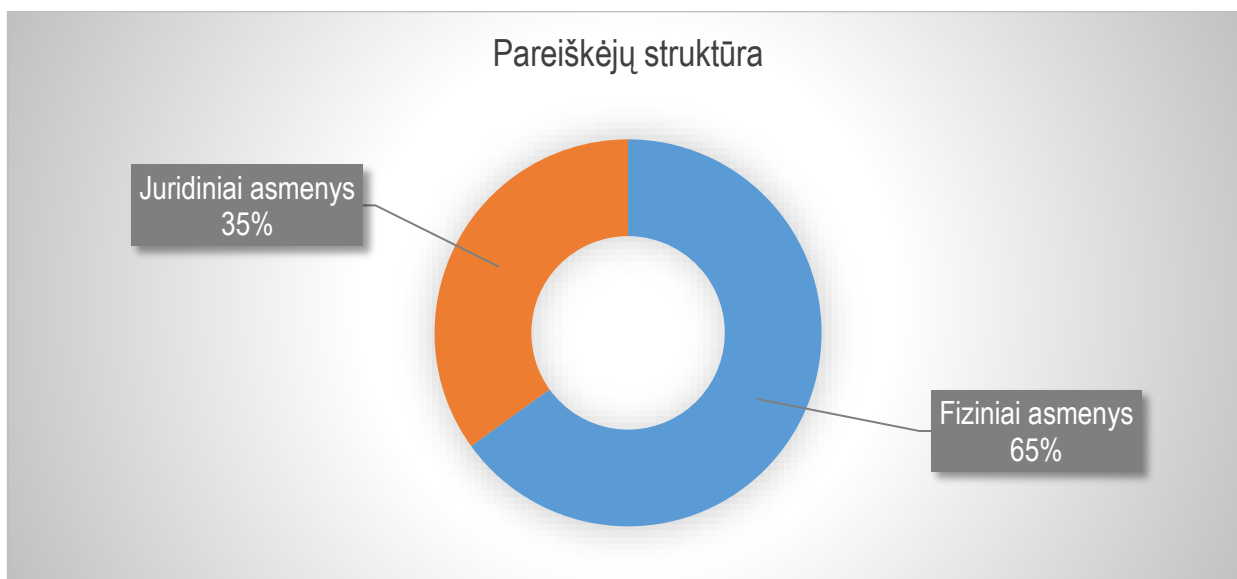
Daugiausia visuomenės skundų sulaukta dėl publikacijų interneto žiniasklaidoje (116 atvejų) ir spaudoje (76). Pareiškėjai skundė 35 televizijos ir 5 radijo programas (ankstesniais metais skundų dėl radijo laidų nebuvo).

Skundų analizė pagal žiniasklaidos rūšis ir nacionalinės bei regioninės aprėpties aspektą rodo, kad 2018 m. didžiausią susirūpinimą visuomenei kėlė nacionalinių interneto portalų ir regioninės spaudos etiškumas. Mažiausiai buvo skundžiamos radijo ir regioninės televizijos programos.

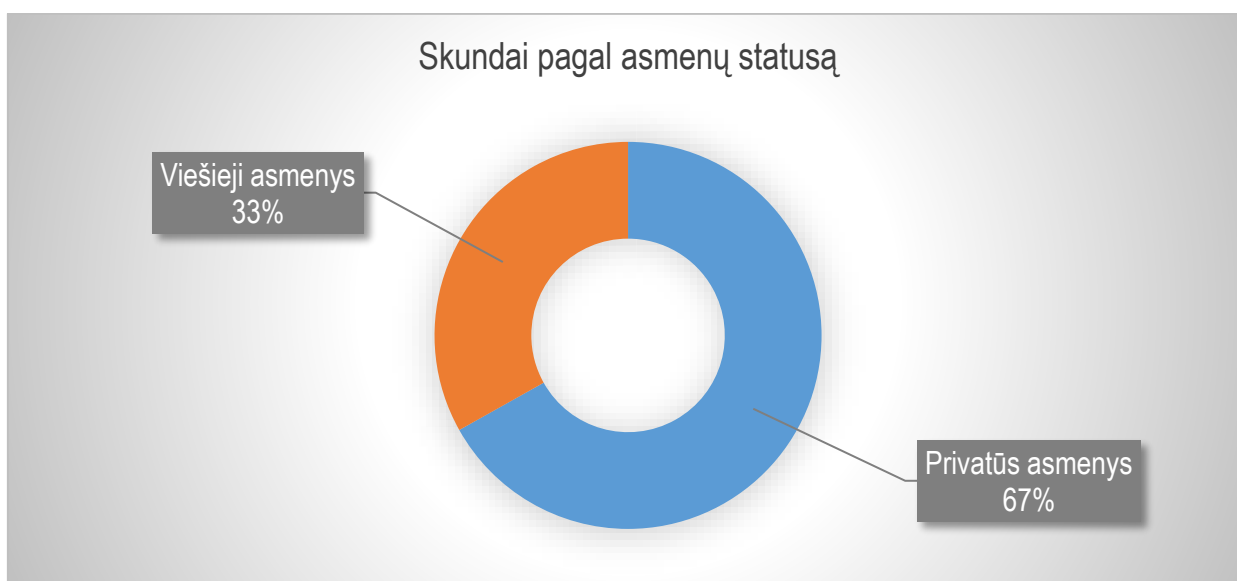
Skundai pagal žiniasklaidos rūšis				
	Spauda	Televizija	Internetas	Radijas
Nacionalinės visuomenės informavimo priemonės	22	29	94	2
Regioninės visuomenės informavimo priemonės	54	6	22	3
Iš viso	76	35	116	5

II PAREIŠKĖJAI

Didžiąją dalį skundų Komisijai teikė fiziniai asmenys, tačiau juridinių asmenų teikiamų skundų dalis didėjo (daugiau skundų gauta iš nevyriausybinų organizacijų, asociacijų).

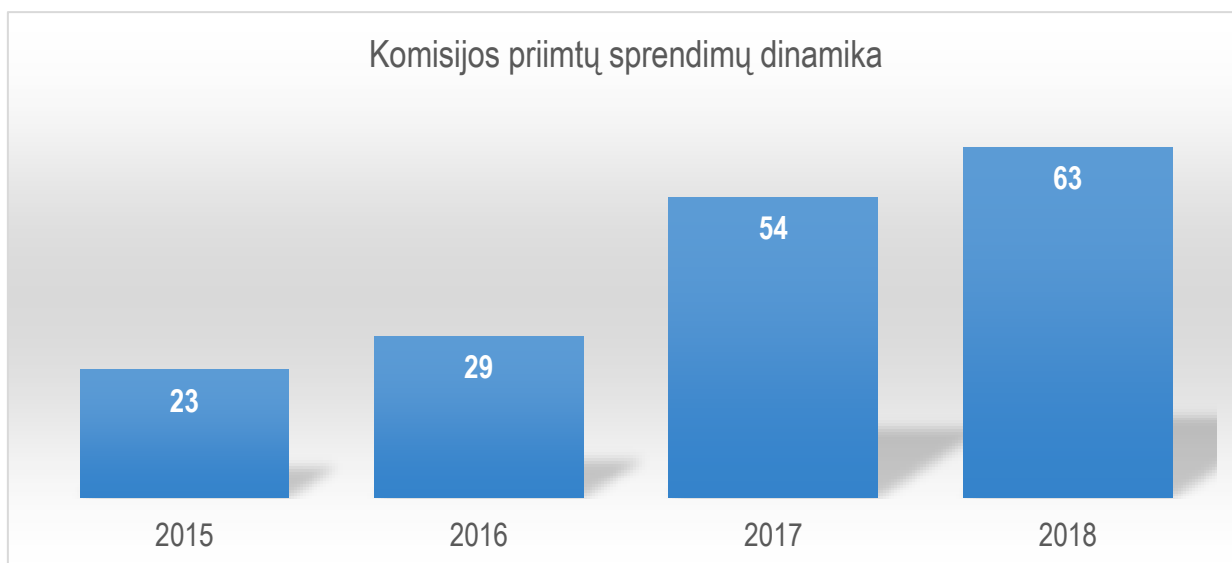
Daugėjo skundų, kuriuos teikė viešieji asmenys: vietos ir šalies politikai, savivaldybių administracijos, šalies valdžios institucijos, teisėsaugos, sveikatos priežiūros įstaigos ir kt.

Nauja tai, kad 2018 m. daugėjo atvejų, kai viešųjų asmenų interesų gynimo ėmėsi ne patys viešieji asmenys, o jų pavaldiniai. Komisija atkreipė dėmesį, kad viešųjų asmenų kritikos ribos yra platesnės nei privačių asmenų, o viešųjų asmenų pakantumo kritikai laipsnis turi būti didesnis, ypač tolerantiškesni kritikai turi būti politikai. Viešųjų asmenų skundžiamų publikacijų gausa kartu liudija tokios tolerancijos stoką ir siekį įtraukti visuomenės informavimo priemones į skundų nagrinėjimo maratoną. Kai kuriais atvejais įtampa tarp savivaldybių ir regioninių redakcijų įgavo netoleruotinos konfrontacijos požymių. Komisija kreipėsi į Raseinių rajono savivaldybę, ragindama susilaikyti nuo perdėtos žurnalistų kritikos, persergstint, kad tai neperaugtų į žurnalistų persekiojimą už valdžios kritiką.

III PAŽEIDIMAI

Komisija 2018 m. priėmė 63 sprendimus, kuriais pripažino Visuomenės informavimo etikos kodeksą pažeidus 98 kartus. Tai didžiausias sprendimų ir pripažintų pažeisimų skaičius per ketverius Komisijos veiklos metus.

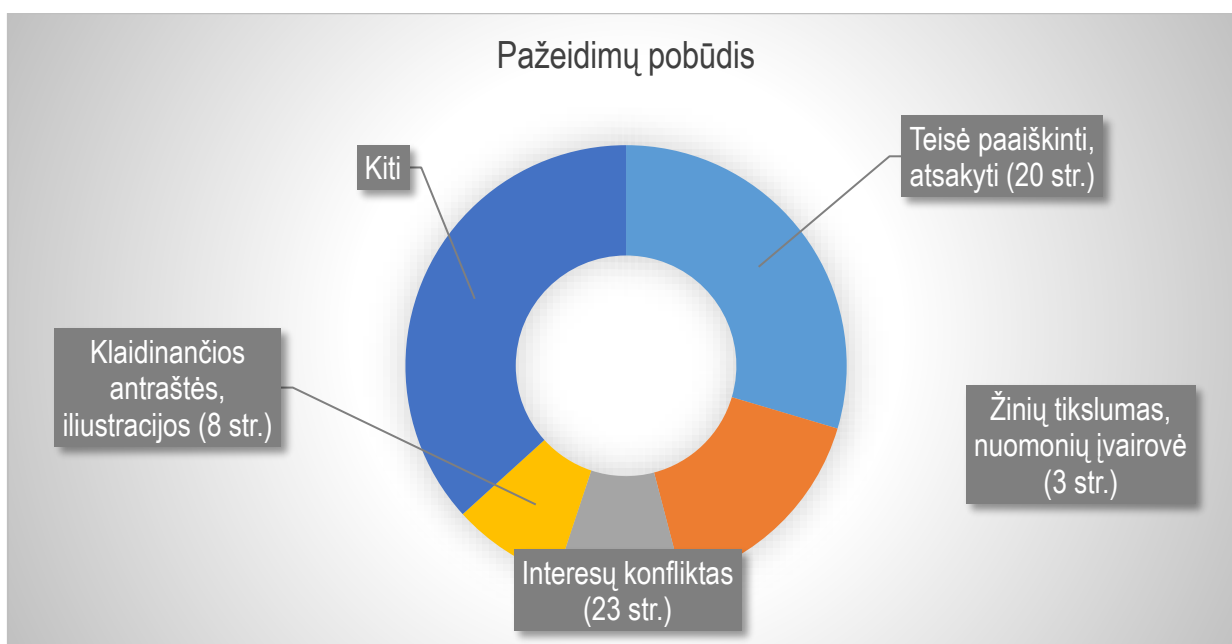
Dažniausiai Komisija konstatavo Visuomenės informavimo etikos kodekso 20 straipsnio, kuris įpareigoja neigiamai kritikuojamam asmeniui suteikti galimybę paaiškinti, patikslinti, paneigti informaciją, pažeidimą. Tokių atvejų nustatyta 29 (29,6 proc. visų pažeidimų). Ši tendencija išlieka nepakitusi per visą Komisijos veiklos laiką.

Kitas dažnas pažeidimas susijęs su Kodekso 3 straipsnio, numatančio, kad turi būti skelbiamos tikslios, teisingos žinios bei įvairios nuomonės, o perteikiant įvairias nuomones, negalima skleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę bei etiką, reikalavimų nepaisymu (16 atvejų, 16,3 proc.).

Kodekso 23 straipsnis, nustatantis, kad žurnalisto profesinė veikla nesuderinama su darbu valstybės ir vietos valdžios institucijose, dalyvavimu politinių partijų veikloje buvo pažeistas 9 kartus (9,2 proc.).

Kodekso 8 straipsnis, įpareigojantis skelbti antraštes, anonsinę medžiagą, nuotraukas, garso ar vaizdo įrašus ir citatas, kurios neiškreiptų kūrinio ir neklaidintų informacijos vartotojo, pažeistas 8 kartus (8,2 proc.).

Prie dažnai pažeidžiamų priskirtini Kodekso 6 straipsnis, reikalaujantis kritiškai vertinti savo informacijos šaltinius, atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus, remtis ne mažiau kaip dviem šaltiniais, o nesant galimybės patikrinti skelbiamos informacijos tikrumą ir šaltinius, skelbiamoje informacijoje nurodyti, kad ji nėra patikrinta. Taip pat Kodekso 5 straipsnis, reikalaujantis, kad žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai pateiktų ne mažiau kaip dviejų skirtingų, tarpusavyje nesusijusių asmenų nuomones, kai informacija yra prieštaringa, neaiški arba susijusi su konfliktiniais klausimais.

Daugiausia visuomenės informavimo etikos pažeidimų nustatyta interneto žiniasklaidoje (23 sprendimai) ir spaudoje (22 sprendimai). Tai koreliuoja su gautų skundų skaičiumi pagal žiniasklaidos rūšis ir aprėptį. Daugiausiai pažeidimų 2018 m. Komisija nustatė nacionaliniuose interneto portaluose (20 sprendimų dėl pažeidimų) ir regioninėje spaudoje (14 sprendimų), mažiausiai – regioninės televizijos programose (5) ir regioniniuose interneto portaluose (3 sprendimai).

Pažeidimai pagal žiniasklaidos rūšis				
	Spauda	Televizija	Internetas	Radijas
Nacionalinės visuomenės informavimo priemonės	8	6	20	0
Regioninės visuomenės informavimo priemonės	14	5	3	0
Iš viso	22	11	23	0

Iš visuomenės informavimo priemonių 2018 m. Kodeksą daugiausiai kartų pažeidė portalas alfa.lt (7 sprendimai dėl pažeidimų), dienraštis „Lietuvos rytas“ (5 pažeidimai), „Lietuvos ryto“ televizija (4), „Dzūkijos TV“ (4), laikraštis „Aljo, Raseiniai“ (4), portalas ldiena.lt (4 pažeidimai).

Pažeidimai pagal visuomenės informavimo priemones		
Visuomenės informavimo priemonė	Pripažinta pažeidimų	Pažeisti Kodekso straipsniai
alfa.lt	7	3,5,6,6, 20,20,20,20,20,34
Lietuvos rytas	5	5,20,20,30,35,47
Lietuvos ryto TV	4	3,3,7,20,20
Dzūkijos TV	4	3,7,20,29
Aljo, Raseiniai	4	3,8,19,20,20,20

Idiena.lt	4	3,8,8,15,32,32,32,49
Irytas.lt	3	6,20,20,20
Laisvas laikraštis Lietuvai	3	3,5,20,20,20
Irt.lt	2	8,20
TV3	2	3,9
Bičiulis	2	3,8
Gimtasis Rokiškis	2	3,3
Rinkos aikštė	2	3,20
valstietis.lt	2	6,20,20
agroeta.lt	1	20
Init TV	1	53
kauno.diena.lt	1	20
Kauno diena	1	8
Kėdainių mugė	1	8,51
Naujas rytas	1	3,8
panskliautas.lt	1	47
15min.lt	1	3
Radviliškio naujienos	1	20
svencioniukrastas.lt	1	20

Pagal Komisijos darbo reglamento 47 straipsnį, jeigu per vienerius metus, pradėdant skaičiuoti nuo pirmojo visuomenės informavimo priemonėje paskelbto kūrinių pripažinimo pažeidus Etikos kodekso nuostatas, ta pati visuomenės informavimo priemonė arba tas pats viešosios informacijos rengėjas pripažįstamas Komisijos pažeidusiu visuomenės informavimo etiką ne mažiau kaip 5 kartus, Komisija svarsto klausimą dėl rengėjo ir (ar) skleidėjo priskyrimo profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų kategorijai.

Komisija 2018 m. sprendė dėl griežčiausios savo kompetencijos ribose sankcijos taikymo leidiniui „Laisvas laikraštis“, dienraščiams „Lietuvos žinios“ ir „Lietuvos rytas“.

Komisija nusprendė:

- priskirti „Laisvą laikraštį“ profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų kategorijai;
- kreiptis į dienraštį „Lietuvos žinios“ su individualiu kreipimusi, nurodant veiklos trūkumus ir tobulintinas sritis;
- paskelbti viešą kreipimąsi dėl visuomenės informavimo etikos pažeidimų dienraštyje „Lietuvos rytas“.

IV SPRENDIMAI

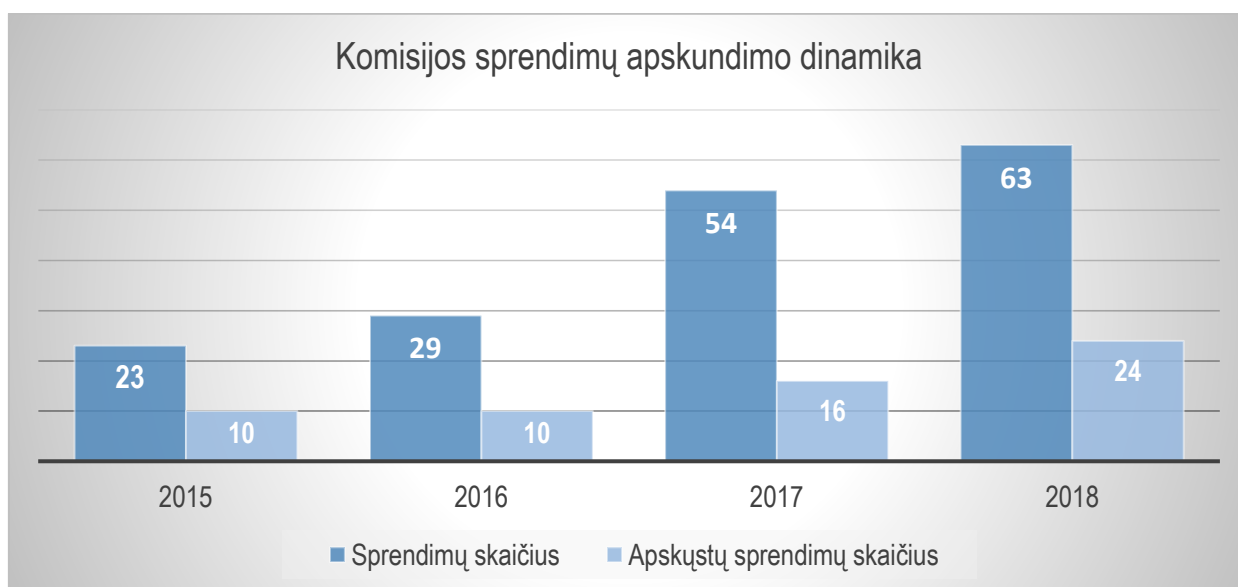
Visuomenės informavimo etikos Kodekso 65 str. numato, kad redakcijos privalo paskelbti Komisijos sprendimus dėl etikos pažeidimų toje pačioje visuomenės informavimo priemonėje.

Visuomenės informavimo įstatymo 46¹ str. 6 dalyje numatyta, kad jeigu viešosios informacijos rengėjas ir (ar) skleidėjas per dvi savaites nepaskelbia Komisijos sprendimo dėl profesinės etikos ar kitų pažeidimų savo visuomenės informavimo priemonėje, Komisijos sprendimas dėl profesinės etikos ar kitų pažeidimų paskelbiamas per Lietuvos nacionalinio radijo pirmąją programą, o tokio sprendimo paskelbimo išlaidas apmoka viešosios informacijos rengėjas ir (ar) skleidėjas, dėl kurio toks sprendimas buvo priimtas.

Viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai paskelbė 54 iš 63 Komisijos priimtų sprendimų. 9 sprendimai buvo paskelbti per Lietuvos nacionalinio radijo pirmąją programą.

Daugėjant skundų, o kartu ir sprendimų dėl etikos pažeidimų, daugiau Komisijos sprendimų skundžiama teismams. 2018 m. Vilniaus apygardos administraciniam teismui apskųsti 24 Komisijos sprendimai iš 63 priimtų. Dėl 11 iš apskųstų sprendimų teismas jau priėmė sprendimus, visi palankūs VIEK. Asociacija laimi didžiąją dalį bylų. Vertinant procentine išraiška, 2015-2018 metais pirmos instancijos teismui buvo skundžiama nuo 30 iki 43 proc. visų sprendimų.

Augantis skundžiamų sprendimų skaičius paneigia skeptikų nuomonę, esą paveikios gali būti tik griežtos sankcijos bei piniginės baudos. Komisijos sprendimai iš esmės yra moralinio pobūdžio sankcija, grindžiama „gėdos galia“. Todėl jų apskundimas reiškia ir tai, jog žiniasklaida pripažįsta moralinio pobūdžio sankcijas kaip reikšmingas.

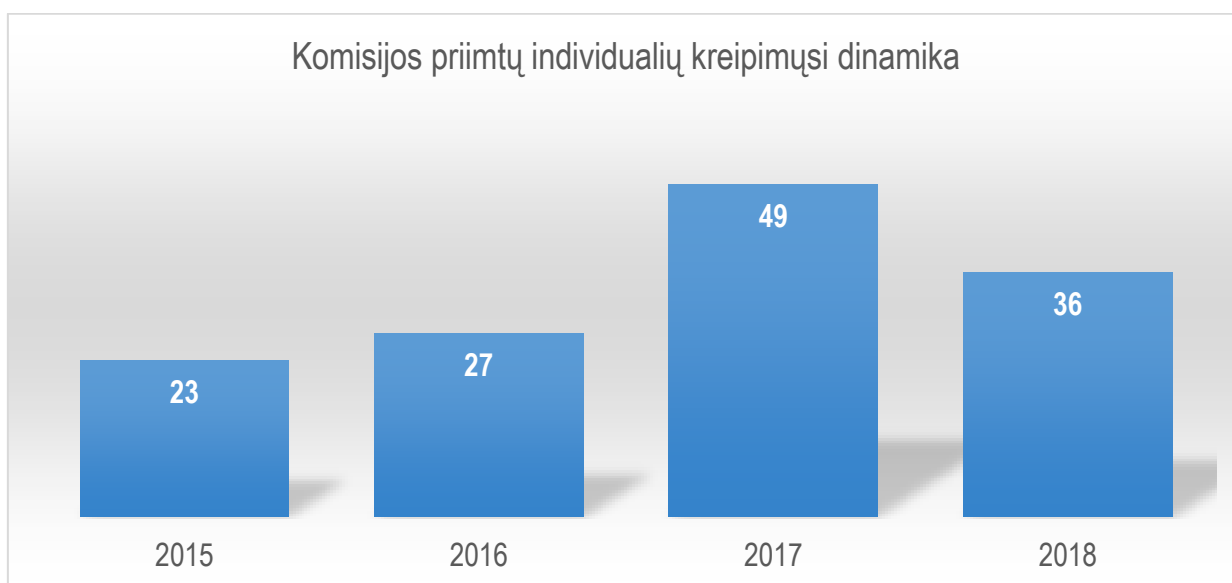
2018 m. kai kurios visuomenės informavimo priemonės ginčijo Komisijos kompetenciją priimti sprendimus tų redakcijų atžvilgiu, kurios nedalyvauja Visuomenės informavimo etikos asociacijos veikloje. Teismas jų skundus atmetė.

Pagal teismo išaiškinimą, visuomenės informavimo principų, tarp jų ir etikos normų bei Kodekso nuostatų, laikymasis yra kiekvieno viešosios informacijos rengėjo, skleidėjo, žurnalisto ar leidėjo pareiga, nepriklausomai nuo to, dalyvauja jis Visuomenės informavimo etikos asociacijos veikloje ar ne, yra jos narys ar juo nėra.

Tai, kad asmuo nėra Visuomenės informavimo etikos asociacijos narys, nereiškia, kad jis gali nesilaikyti profesinės etikos normų bei Kodekso nuostatų ir būti nekontroliuojamas dėl to. (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. spalio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1651-629/2018*).

V PREVENCIJA

Per 2018 m. Komisija parengė 36 individualius kreipimusis, kurių didžioji dauguma buvo skirta visuomenės informavimo priemonėms, 2 kreipimaisi adresuoti žurnalistus, 1-savivaldybei. Palyginti su 2017 m., kreipimūsi Komisija priėmė mažiau.

Daugiausia individualių kreipimūsi adresuota spaudai (13 arba 36 proc.) ir interneto portalams (12 arba 33 proc.). Į televizijos transliuotojus kreiptasi 8 kartus (22 proc.), radijo transliuotojus – 2 kartus (6 proc.).

Individualūs kreipimaisi pagal žiniasklaidos rūšis				
	Spauda	Televizija	Internetas	Radijas
Nacionalinės visuomenės informavimo priemonės	4	8	9	1
Regioninės visuomenės informavimo priemonės	9	0	3	1
Iš viso	13	8	12	2

Kreipimūsi analizė pagal žiniasklaidos rūšis ir teritorinę aprėptį atitinka jau minėtą tendenciją: labiausiai profesionalumo ir etiškumo stokojo skundžiami nacionaliniai interneto portalai ir regioninė žiniasklaida.

Individualių kreipimūsi problematika gana plati. Komisija kreipėsi į redakcijas, ragindama paisyti skelbiamų nuomonių etiškumo, užtikrinti nuomonių įvairovę pasitelkiant ekspertus ir specialistus, užtikrinti atsakomosios nuomonės pateikimą (ypač, kai antraštėje asmeniui metami kaltinimai), vengti klaidinančių ir dviprasmiškai skambančių antraščių, susilaikyti nuo įžeidaus humoro, paisyti kalbos kultūros, aiškiai ir atpažįstamai žymėti televizijos programose naudojamą archyvinę medžiagą, perpublikavimo atveju nurodyti pirminį šaltinį, naudotis patikimais informacijos šaltiniais, išlikti objektyviais ir nesitapatinti su konfliktuojančiomis pusėmis, tinkamai žymėti užsakomąsias publikacijas ir visais atvejais užtikrinti, kad skaitytojui nekiltų abejonių dėl informacijos autorystės, o radijo klausytojus tinkamai informuoti apie programas, kurios rengiamos rėmėjų lėšomis. Komisija priminė būtinybę žymėti internete informacijos tikslinimo, papildymo atvejus, atkreipė dėmesį į nederamą paviršutiniškumą atspindint ypač aktualias ir sudėtingas problemas, perspėjo redakcijas vengti sąskaitų suvedinėjimo pasinaudojant visuomenės informavimo priemonėmis bei nepiktnaudžiauti viešosios informacijos rengėjo statusu komentuojant savo pačių pralaimėtas bylas.

Kreipdamasi į žurnalistus, Komisija priminė, jog etikos normos galioja ir žurnalistų elgsenai socialiniuose tinkluose bei paragino vengti naudotis savo statusu asmeniniais tikslais.

Komisija 2018 m. daugiausia kreipimūsi adresavo portalui Irytas.lt, po dukart kreipėsi į portalą delfi.lt ir LRT.

Kreipimaisi pagal visuomenės informavimo priemones

Visuomenės informavimo priemonė	Kreiptasi kartų
Irytas.lt	6
delfi.lt	2
LRT	2
Auksinė varpa	1
All Media Lithuania	1
Diena Media News	1
Just TV	1
Kantri media	1
kauno.diena.lt	1
Laisvės TV	1
Lietuvos rytas	1
Lietuvos ryto TV	1
Lietuvos žinios	1
LNK	1
Naujas rytas	1
news.tts.lt	1
ntts.lt	1
pasauliolietuvis.lt	1
Plungės žinios	1
Radviliškio naujienos	1
RS2	1
Sugardas	1
svencioniukrastas.lt	1
Šilokarčema	1
Širvintų spauda	1
TV Manija	1
Vakaro žinios	1

Valstybė	1
ZIP FM	1
žurnalistai	3

VI SKUNDŲ NAGRINĖJIMO ORGANIZAVIMAS

Pagrindinė Komisijos veiklos forma – posėdžiai. 2018 m. buvo paskelbti ir įvyko 27 posėdžiai. 2018 m. kovo 28 d. posėdyje Komisijos pirmininku išrinktas Viktoras Trofimišinas, pirmininko pavaduotoja Vaiva Žukienė.

Daugėjant skundų, posėdžiai buvo tankinami, tad iki 2018-ųjų pabaigos pavyko pasiekti, kad neliko skundų, kurių nagrinėjimas truktų ilgiau nei Reglamente numatytas 90 dienų terminas.

Tobulindama skundų nagrinėjimo organizavimą, Komisija 2018 m. birželio 12 d. pakeitė Reglamento 18 p. ir numatė, kad skundas persiunčiamas visuomenės informavimo priemonei, skleidėjui, rengėjui ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo jo gavimo, o paaiškinimai Komisijai turi būti pateikti ne vėliau kaip per 20 kalendorinių dienų.

Komisija taip pat parengė ir paskelbė savo interneto svetainėje:

- Atmintinę ketinantiems kreiptis į Komisiją su skundu;
- Skundo nagrinėjimo sekos schemą;
- Skundų dėl Komisijos sprendimų nagrinėjimo teismuose apžvalgą.

VII VIEŠOJI NUOMONĖ

Komisija 2018 m. paskelbė:

rekomendaciją

- Dėl socialiai atsakingo medicinos terminų vartojimo, 2018-05-30

viešuosius kreipimusis:

- Dėl televizijos programų, susijusių su negalia ir neįgaliaisiais, rengimo, 2018-04-19
- Dėl sąžiningo informacijos tikslinimo ir klaidingų faktų paneigimo, 2018-05-09
- Dėl visuomenės informavimo etikos pažeidimų dienraštyje „Lietuvos rytas“, 2018-09-11
- Dėl klaidinančių iliustracijų, 2018-10-25
- Dėl konfliktų, kylančių tarp konkuruojančių visuomenės informavimo priemonių, 2018-11-13

viešus pareiškimus

- „Raginame ginti ir stiprinti nepriklausomą, kokybišką žurnalistiką“, 2018-05-07
- Dėl varžymų gauti tikslią informaciją, 2018-10-04

VIII KITA VEIKLA

Aiškindami pagrindinius visuomenės informavimo etikos principus ir prisidėdami prie visuomenės medijų raštingumo ugdymo, Komisijos nariai skaitė pranešimus, dalyvavo susitikimuose su visuomene, kuriuose aiškino žiniasklaidos savireguliacijos principus ir veikimą, supažindino su Komisijos veiklą, skundų nagrinėjimo praktika.

2018 m. kovo 6 d. surengta konferencija „Visuomenės informavimo misija – etiška žiniasklaida, profesionali žurnalistika“. Pranešimus skaitė Komisijos nariai V. Žukienė, A. Čekanavičius, V. Trofimišinas, A. Žilinskienė, R. Šimukauskaitė, Asociacijos direktorius V. Popandopula, Vytauto Didžiojo universiteto prof. dr. A. Nugaraitė.

2018 m. lapkričio 9 d. Seime (bendradarbiaujant su parlamentiniu Kultūros komitetu) surengta diskusija „Žiniasklaidos savireguliacijos sistema: iššūkiai ir aktualijos“. Pranešimus skaitė Komisijos pirmininkas V. Trofimišinas, narys dr. A. Čekanavičius, VDU Viešosios komunikacijos katedros prof. dr. A. Nugaraitė, VU Komunikacijos fakulteto Žurnalistikos ir audiovizualinių medijų katedros doc. dr. J. Mažylė, Lietuvos radijo ir televizijos asociacijos prezidentas, radijo stoties „Lietus“ vadovas G. Zdebskis, Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacijos valdybos pirmininko pavaduotoja, Klaipėdos rajono laikraščio „Banga“ redaktorė V. Butkuvienė. Diskusijoje dalyvavo žurnalistų etikos inspektorė G. Ramanauskaitė, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos pirmininkas A. Norkūnas, Kultūros ministerijos Visuomenės informavimo ir autorių teisių politikos skyriaus vedėjas D. Velkas ir kt.

Komisijos pirmininkas V. Trofimišinas atstovavo Komisijai Medijų tarybos, sudarytos prie Kultūros ministerijos, veikloje.

V. Trofimišinas ir V. Žukienė skaitė pranešimus Lietuvos žurnalistų sąjungos ir F. Eberto fondo organizuojuose seminaruose žurnalistams. V. Žukienė taip pat skaitė paskaitas Šiaulių ir M. Romerio universitetų studentams, Komisijos narė G. Petrošienė surengė praktinį seminarą Lietuvos žurnalistų draugijos nariams.

Visuomenės informavimo etikos asociacijos
2018 m. įmokų ir išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaita

Planuojamos įplaukos	105000,00
Planuojamos išlaidos	105000,00
1. Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	36500,00
1.1. Darbo užmokestis	27800,00
1.2. SODRA	8700,00
2. Išmokos komisijos nariams	40000,00
2.1. Išmokos komisijos nariams	32688,00
2.2. SODRA	7312,00
3. Administracinės sąnaudos	28500,00
3.1. Patalpų nuomos ir kitos administracinės išlaidos	5700,00
3.1.1. Patalpų nuoma	4860,00
3.1.2. Salės nuoma posėdžiams	840,00
3.2. Ryšio sąnaudos	350,00
3.3. Kuro sąnaudos	300,00
3.4. Teisinės išlaidos	3000,00
3.5. Pašto išlaidos	50,00
3.6. Buhalterinių paslaugų sąnaudos	3000,00
3.7. Ilgalaikio, trumpalaikio turto įsigijimo išlaidos	1000,00
3.8. Kanceliarinės prekės	300,00
3.8.1. Kanceliarinės prekės asociacijai	220,00
3.8.2. Kanceliarinės prekės komisijai	80,00
3.9. Seminarai, konferencijos	3900,00
3.9.1. Regioniniai praktiniai seminarai	1400,00
3.9.2. Metinė (tarptautinė) konferencija	2500,00
3.10. Kitos nenumatytos išlaidos	1000,00

Gautos įmokos	103.126,41 €
Patirtos išlaidos	95.604,34 €
1. Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	36.174,28 €
1.1. Darbo užmokestis	27.576,06 €
1.2. SODRA	8.598,22 €
2. Išmokos komisijos nariams	42.471,99 €
2.1. Išmokos komisijos nariams	33.558,00 €
2.2. SODRA	8.490,17 €
2.3. Kelionės išlaidų kompensavimas VIEK nariams	423,82 €
3. Administracinės sąnaudos	16.958,07 €
3.1. Patalpų nuomos ir kitos administracinės išlaidos	5462,38
3.1.1. Patalpų nuoma ir kitos administracinės išlaidos	4622,38
3.1.2. Salės nuoma posėdžiams	840,00
3.2. Ryšio sąnaudos	330,86
3.3. Kuro sąnaudos	0,00
3.4. Teisinės išlaidos	4307,60
3.5. Pašto išlaidos	0,49
3.6. Buhalterinių paslaugų sąnaudos	3000,00
3.7. Ilgalaikio, trumpalaikio turto įsigijimo išlaidos	39,58
3.8. Kanceliarinės prekės	168,14
3.8.1. Kanceliarinės prekės asociacijai	142,92
3.8.2. Kanceliarinės prekės komisijai	25,22
3.9. Seminarai, konferencijos	3099,47
3.9.1. Regioniniai praktiniai seminarai	1126,94
3.9.2. Metinė (tarptautinė) konferencija	1972,53
3.10. Kitos nenumatytos išlaidos	549,55

PRIEDAI

REKOMENDACIJA

DĖL SOCIALIAI ATSAKINGO MEDICINOS TERMINŲ VARTOJIMO

2018-05-30

Siekiant pagyvinti kalbą, atkreipti vartotojų dėmesį, žiniasklaidoje vartojami aštresni apibūdinimai, pagrįsti medicinos terminais, reiškiančiais sutrikimus, negalia, ligas.

Dalis tokių posakių yra virtę frazeologizmais, juos vartoja politikai ir politologai, jų pasitaiko autoritetingų asmenų publikacijose. Neretai konkrečių ligų ir sutrikimų (ypač psichikos) pavadinimai naudojami pašiepti, pajuokti, pažeminti oponentus, apibūdinti neįprastas situacijas.

Taip dėl neapdairumo ar nepakankamo susipažinimo su ligų ir sutrikimų problematika gilinama ligos stigma visuomenėje. Tai neigiamai veikia žmones, kurie serga šiomis ligomis, jų artimuosius. Skleidžiama klaidinanti informacija visuomenei apie ligą, skatinamos išankstinės nuostatos ligonių ir ligų atžvilgiu.

Neatsakingai, rizikingai besielgiančius asmenis ar jų grupes vadinti ligoniais (kartu neigiamame kontekste įvardijant ir konkrečią ligą) – vadinasi tęsti įsigalėjusių išankstinių socialinių nuostatų tradiciją.

Visuomenės informavimo etikos kodeksas draudžia žurnalistams, viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams žeminti ar šaipytis iš žmogaus negalios.

Visuomenės informavimo etikos komisija, apibendrinusi skundų nagrinėjimo praktiką, rekomenduoja:

- būti jautriems žmonių su negalia problemoms;
- kūrinuose, o ypač antraštėse, vengti apibūdinimų, palyginimų, kurie reiškia sutrikimus, negalia, ligas;
- vadovautis taisykle, jog aštrią nuomonę, poziciją įmanoma perteikti neįžeidžiant ir neužgaunant;
- kritiškai vertinti viešųjų asmenų pasisakymus, kuriuose vartojama stigmatizuojanti leksika;
- prisiminti, kad visada galima rinktis socialiai atsakingesnę apibūdinimą.

VIEŠAS KREIPIMASIS

DĖL TELEVIZIJOS PROGRAMŲ, SUSIJUSIŲ SU NEGALIA IR NEJGALIAISIAIS, RENGIMO

2018-04-19

Vertindama ypatingą žiniasklaidos vaidmenį ir svarbą nušviečiant visuomenės socialinę būklę, atskleidžiant socialinių problemų margumą, sudėtingumą ir mastą, Visuomenės informavimo etikos komisija pabrėžia, jog ši misija neatsiejama nuo socialinės atsakomybės ir skelbia šį viešą kreipimąsi „Dėl televizijos programų, susijusių su negalia ir neįgaliaisiais, rengimo“.

Socialinių problemų nagrinėjimas televizijos programose, realybės šou, pramoginėse laidose leidžia kurti naują konsoliduotą turinį naujomis raiškos priemonėmis, atveria platesnes galimybes patraukliai pristatyti problemas. Specifiniai televizijos ypatumai gali prisidėti prie problemų sprendimo. Kita vertus, kūrėjų neprofesionalumas gali šias problemas pagilinti.

Visuomenės informavimo etikos komisija, įvertinusi televizijos programų „X faktorius“ ir „Editos šou“ siužetus, susijusius su negalios žmonių vaizdavimu, individualiai kreipėsi į TV3 televiziją (bendrovės „All Media Lithuania“, „TV Manija“) ir Lietuvos nacionalinį radiją ir televiziją (LRT ir bendrovę „Just TV“), pabrėždama, jog socialiai jautraus turinio programų rengimas stokojant profesionalumo nubraukia geras kūrėjų intencijas.

Žmogaus su regos negalia tema programoje „X faktorius“ sukėlė neigiamą dalies visuomenės reakciją dėl netinkamo neįgaliųjų integravimo į kuriamų programų formatą ir programos dalyvių žeminančio elgesio modelio konstravimo. Programoje „Editos šou“ panaudota kūrybinė užduotis, kuriant komišką gestų kalbos vertėjo personažą, sukėlė dviprasmiškų vertinimų ir jautrią kurčiųjų bendruomenės reakciją.

Esant ryšiui tarp žiniasklaidos nušviečiamų problemų ir to, kokias problemas visuomenė laiko svarbomis, besaikis socialinių temų kartojimas nesigilinant į jų esmę, kaip ir perdėtas socialinis patosas, dramatiškumas, noras sukelti gailestį ar jautrumo stoka gali atvėsininti visuomenės dėmesį socialinėms problemoms.

Visuomenės informavimo etikos komisija primena viešosios informacijos rengėjams, skleidėjams ir žurnalistams Visuomenės informavimo etikos kodekso nuostatą, draudžiančią žeminti ir šaipytis iš žmogaus negalios ar fizinių trūkumų, fizinių duomenų.

Komisija pabrėžia, kad informaciją, susijusią socialiai jautriomis temomis, būtina pateikti atsargiai ir profesionaliai. Kiekvienai temai parinkti tinkamas priemonės ir formos, o, esant neaiškiai situacijai, kreiptis patarimų į specialistus. Vengti socialinių problemų aštrinio, pasverti galimą socialiai jautrios auditorijos reakciją.

VIEŠAS KREIPIMASIS

DĖL SAŽININGO INFORMACIJOS TIKSLINIMO IR KLAIDINGŲ FAKTŲ PANEIGIMO

2018-05-09

Visuomenės informavimo etikos komisija, išnagrinėjusi suinteresuoto asmens skundą dėl laikraštyje „Mano Druskininkai“ 2017-11-16 paskelbto paneigimo, konstatavo, kad paneigimo turinys atitinka formaliuosius kriterijus, tačiau paneigimo paskelbimo forma ir būdas rodo viešosios informacijos skleidėjo nenuoširdumą ir gudravimą.

Kiekvienas asmuo, kurio atžvilgiu paskelbta netiksli, šališka, klaidinga, tikrovės neatitinkanti informacija, gali kreiptis į viešosios informacijos rengėją, reikalaudamas šią informaciją patikslinti, paneigti. Viešosios informacijos rengėjams galioja pareiga taisyti klaidas ir netikslumus netgi nepaisant to, ar į juos kreipėsi suinteresuotas asmuo.

Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucijos Nr. 1003 (1993) „Dėl žurnalistikos etikos“ 26 straipsnyje pabrėžiama, kad suinteresuotų asmenų prašymu informavimo priemonės privalo skubiai ištaisyti visas jų paskelbtas žinias ar nuomones, kurios yra netikros ar klaidingos, ir pateikti visą reikalingą informaciją.

Visuomenės informavimo etikos komisija kreipiasi į viešosios informacijos rengėjus ir skleidėjus, primindama Visuomenės informavimo kodekso 17 straipsnio nuostatą: tikslinti informaciją, paneigti klaidingus faktus būtina be komentarų. Toks paneigimo paskelbimas, kai negalima aiškiai konstatuoti, jog jis atskirtas nuo komentaro, kelia abejonių redakcijos sąžiningumu.

Visuomenės teisė gauti informaciją neatsiejama nuo pagarbos teisingai informacijai, kurią užtikrinti – svarbiausioji viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų pareiga.

VIEŠAS KREIPIMASIS

DĖL VISUOMENĖS INFORMAVIMO ETIKOS PAŽEIDIMŲ DIENRAŠTYJE „LIETUVOS RYTAS“

2018-09-11

Visuomenės informavimo etikos komisija, skelbdama šį viešą kreipimąsi, siekia atkreipti redakcijos ir skaitytojų dėmesį, kad atsakymo teisės užtikrinimas tapo rimtu iššūkiu dienraščiui „Lietuvos rytas“. Daugiau kaip pusė nustatytų etikos pažeidimų susiję su tuo, jog redakcija nesuteikia galimybės neigiamai kritikuojamiems asmenims atsakyti, paaiškinti, patikslinti informaciją.

Visuomenės informavimo etikos komisija 2018-09-04 posėdyje svarstė klausimą dėl UAB „Lietuvos rytas“ priskyrimo profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų kategorijai. Šiai kategorijai gali būti priskiriama tuo atveju, jeigu per vienerius metus ta pati visuomenės informavimo priemonė arba tas pats viešosios informacijos rengėjas pripažįstamas pažeidusiu visuomenės informavimo etiką ne mažiau kaip 5 kartus.

Buvo svarstytos šios „Lietuvos ryto“ publikacijos:

- „Naujas „žaliojo“ politiko skydas – raguoti žvėrys“ (2017-05-06, autorės R. Karmazaitė ir A. Martišiūtė),
- „Blaivioji šventė – tik su prievaizdo bizūnu“ (2017-07-11, A. Dumalakas),
- „Politiko žmona slepia tikrąją jausmų dramą“ (2017-02-18, K. Nastopkaitė),
- „Suktas politikas slapta kūrėsi rojų Ispanijoje“ (2017-02-04, R. Karmazaitė),
- „Dėl Ispanijos griuvęs politikas vėl klumpa“ (2017-02-09, T. Ignatavičius).

Svarstydamas „Lietuvos ryto“ publikacijas, kurių pagrindu leidinys gali būti priskirtas profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų kategorijai, Komisija akcentavo, jog, įgyvendinant teisę gauti ir skleisti informaciją, privalu garantuoti visas kitas žmogaus teises ir laisves, o atsižvelgiant į šių žmogaus teisių sąveiką, būtina siekti teisingos jų pusiausvyros.

Komisija vertino, jog:

- publikacijose keturis kartus pažeistas Kodekso 20 straipsnis, nustatantis pareigą suteikti neigiamai kritikuojamam asmeniui galimybę paaiškinti, patikslinti, paneigti informaciją;
- pažeistas 5 straipsnis, nustatantis pareigą užtikrinti nuomonių įvairovę, ypač kai informacija prieštaringa, neaiški arba susijusi su konfliktiniais klausimais;
- pažeistas 30 straipsnis, nustatantis, jog žinios apie privatų žmogaus gyvenimą be jo sutikimo gali būti skelbiamos, kai jos susijusios su viešuoju asmeniu, yra svarbios visuomenei arba fiksuojamai teisės pažeidimai ar nusikalstama veika;
- pažeistas 45 straipsnis, nustatantis, jog, skelbiant asmeninio pobūdžio laiškus privalu gauti laiško autoriaus ir adresato sutikimą;
- visos svarstomos publikacijos susijusios tematiškai;
- publikacijos susijusios su vienu viešu asmeniu, politiku, politinės partijos lyderiu, jo aplinka ir veikla;
- viešasis interesas apima reikalą žinoti apie politikų turto kilmę, pajamų šaltinius, ir kitas aplinkybes, kurios gali turėti įtakos jų priimamiems sprendimams;
- publikacijose atskleista faktų, kurie pasitarnauja didesniai viešumai ir skaidrumui ir atitinka visuomenės teisę žinoti, gauti informaciją, skatina diskusijas;
- viešųjų asmenų kritikos ribos yra platesnės nei privačių asmenų, o viešųjų asmenų pakantumo kritikai laipsnis turi būti didesnis, ypač tolerantiškesni kritikai turi būti politikai;
- viešųjų asmenų skundžiamų publikacijų gausa gali liudyti tokios tolerancijos stoką, o gal ir siekį įtraukti visuomenės informavimo priemones į skundų nagrinėjimo karuselę.

Komisijos nuomone, žmogaus teisių sąveikos teisingos pusiausvyros kontekste, viešasis interesas šiuo atveju vertintinas kaip aukštesnis tikslas. Remdamasi šiais motyvais, Komisija priėmė sprendimą netaikyti griežčiausios savo kompetencijos ribose sankcijos – nepriskirti UAB „Lietuvos rytas“ profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų kategorijai.

Komisija atkreipia dėmesį į netoleruotinus dienraščio „Lietuvos rytas“ veikimo būdus. Nusizengdamas vienam iš kertinių žurnalistikos principų – išklaudyti antrąją pusę, dienraštis „Lietuvos rytas“ demonstruoja nepagarbą visuomenės teisei į nešališką ir teisingą informaciją.

Susirūpinimą kelia ir dienraščio „Lietuvos rytas“ mėginimas viešuoju interesu pateisinti neviešųjų asmenų asmeninio susirašinėjimo turinį. Tokia veikla savo esme labiau panaši į šnipinėjimą, o ne profesionalią žurnalistiką.

Ginčydamas pareigą laikytis Visuomenės informavimo etikos kodekso, dienraštis „Lietuvos rytas“ renkasi kelią, kuriame negalioja bendrai sutartos viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų profesionalumo taisyklės.

„Lietuvos ryto“ vertybinė konstrukcija yra patyrusi rimtų įtrūkių ir deformacijų ir nėra saugi dienraštyje dirbantiems sąžiningiems ir profesionaliems žurnalistams.

VIEŠAS KREIPIMASIS

DĖL KLAIDINANČIŲ ILIUSTRACIJŲ

2018-10-25

Žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai turi įsitikinti, kad skelbiamos antraštės, anonsinė medžiaga, nuotraukos, grafika neiškreipia kūrinio ir neklaidina informacijos vartotojo. Ši nuostata galioja skelbiant ir asociatyvias iliustracijas.

Visuomenės informavimo etikos komisija, išnagrinėjusi suinteresuoto asmens skundus dėl portale „delfi.lt“ panaudotų autorinių piešinių, kuriais buvo iliustruotos Vilniaus Lukiškių aikštės tvarkymo darbus kritikuojančios publikacijos, konstatavo, kad redakcijos pasirinkimas šiuo atveju buvo netinkamas. Portalo kritinės publikacijos buvo susijusios su jau įvykusiais viešaisiais pirkimais, o iliustruotos vieno iš Lukiškių aikštės memorialo konkurso dalyvių piešiniais.

Asociatyvios iliustracijos neatspindi realių aprašomų aplinkybių, o tik kuria papildomą tekstinę prasmę. Šiuo atveju kritinių publikacijų iliustravimui panaudoti autoriniai piešiniai kūrė ne papildomą prasmę, o visiškai naują neigiamą kontekstą, kuris skaitytojų galėtų būti siejamas su būsimu Lukiškių aikštės memorialo projektu.

Portalo „delfi.lt“ redakcija, reaguodama į Komisijos kreipimąsi, antrąkart savo iniciatyva pašalino ginčo iliustracijas, todėl Komisija nevertino jų kaip visuomenės informavimo etikos pažeidimo.

Skelbdama šį viešą kreipimąsi, Visuomenės informavimo etikos komisija atkreipia dėmesį, jog asociatyvios iliustracijos, kaip ir bet kurios visuomenės informavimo priemonėse skelbiamos nuotraukos, neturi iškreipti kūrinio ir klaidinti skaitytojo. Visais atvejais iliustracijos turi būti parenkamos atsakingai, nepažeidžiant suinteresuotų asmenų teisių ir teisėtų interesų.

VIEŠAS KREIPIMASIS

DĖL KONFLIKTŲ, KYLANČIŲ TARP KONKURUOJANČIŲ VISUOMENĖS INFORMAVIMO PRIEMONIŲ

2018-11-13

Visuomenės informavimo etikos komisija, išnagrinėjusi suinteresuoto asmens skundą dėl laikraštyje „Naujas rytas“ paskelbtos publikacijos („Jei apie tave kalba, - vadinasi, dar esi gyvas...“, 2018-02-02), konstatuoja, kad daugėja atvejų, kai konkuruojančios žiniasklaidos priemonės, varžydamosi dėl auditorijos dėmesio, pereina į atvirus asmeniškumų konfliktą.

Jeigu apie konkurentą ir (ar) jo darbuotojus yra žinoma faktų, svarbių viešajam interesui, jie turi būti skelbiami, kartu suteikiant kritikuojamajam asmeniui galimybę dėl jų pasiaiškinti, atsakyti į neigiamą kritiką. Deja, dažniau žarstomasi kaltinimais, kurie grindžiami ne faktais, o nuomonėmis, stokojančiomis korektiškumo.

Visuomenės informavimo etikos kodekse pabrėžiama, jog žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai neturi naudoti visuomenės informavimo priemonių savo privatiems reikalams spręsti bei asmeninėms sąskaitoms suvesti.

Į asmeninių sąskaitų suvedinėjimą panirę žurnalistai ir redakcijos nutolsta nuo savo misijos. Skaitytojai paverčiami asmeninių konfliktų įkaitais, o tai mažina visuomenės pasitikėjimą žiniasklaida.

VIEŠAS PAREIŠKIMAS

RAGINAME GINTI IR STIPRINTI NEPRIKLAUSOMĄ, KOKYBIŠKĄ ŽURNALISTIKĄ 2018-05-07

Žodžio laisvė ir žurnalistika Lietuvoje nėra apsaugotos nuo politinės ir ekonominės galios. Spaudimas redakcijoms ir žurnalistams pasireiškia įvairiais lygmenimis (nuo nacionalinių, regioninių iki vietinių visuomenės informavimo priemonių) ir įvairiomis formomis (nuo žurnalistų ir redaktorių įtraukimo į nesažiningą savininkų verslo konkurenciją, politinių sąskaitų suvedinėjimą, iki informacijos prieinamumo ribojimo valdžios įstaigose, nuolatinio redakcijų ir žurnalistų skundimo savitvarkos institucijoms).

Nerimą kelianti tendencija – politikų kišimasis į žiniasklaidos veiklą, žiniasklaidos priemonių valdymas tiesiogiai ir per artimus asmenis, žurnalistų įtraukimas dalyvauti valdžios rinkimuose, jų įdarbinimas politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojais.

Pastarosios savaitės įvykiai, susiję su politinės korupcijos skandalu, ne tik apnuogino verslo ir politikos sąsajas, bet ir atskleidė gėdingus procesus, vykstančius valdžios vertikalėje. Žurnalistų skirstymas į gerus ir blogus, tikrus ir netikrus, žurnalistų informacijos šaltinių aiškinimasis parlamente rodo įsisenėjusį valdžios ir politikų nepakantumą kritikai, siekį nustatyti sau naudingas žaidimo taisykles. Žurnalistų profesionalumą kompetentingai vertina savitvarkos institucijos, o kilus įtarimams, kad žurnalistas pažeidė įstatymą, tai turi aiškintis teisėsauga. Priešingu atveju tolstama nuo demokratijos, spaudimas visuomenės informavimo priemonėms ir žurnalistikai įgauna didesnę mastą.

Visuomenės informavimo įstatymas galioja ne vien redakcijoms ir žurnalistams, bet valstybei, kuri privalo sudaryti vienodas teises ir ekonomines sąlygas viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų sąžiningai konkurencijai, o valstybės ir savivaldybių institucijos – išsaugoti visuomenės informavimo pliuralizmą, kuris neįmanomas be kokybiškos ir nepriklausomos žurnalistikos.

Visuomenės informavimo etikos komisija ragina valdžią ginti ir stiprinti nepriklausomą, kokybišką žurnalistiką, remti ir finansuoti tiriamąją žurnalistiką. Užtikrinti tokias žurnalistų ir redakcijų darbuotojų darbo sąlygas, kurios nekeltų nepagrįsto vidaus ir išorės spaudimo, priklausomumo, pažeidžiamumo rizikos, įskaitant savicenzūrą.

Visuomenės informavimo etikos komisija ragina valdžią nenusigręžti nuo neigiamų tendencijų, kurios naikina pliuralizmą ir sąlygas konstruktyviai kritikuoti; įvertinti politikų dalyvavimą žiniasklaidos versle ir siekį valdyti žiniasklaidą.

Žodžio laisvė nėra duota visiems laikams, dėl jos tenka nuolat grumtis, ji neįmanoma be nepriklausomos (nuo politinės ir ekonominės galios) žiniasklaidos.

VIEŠAS PAREIŠKIMAS

DĖL VARŽYMŲ GAUTI TIKSLIĄ INFORMACIJĄ

2018-10-04

Visuomenės informavimo etikos komisija besąlygiškai palaiko žurnalistų bendruomenės raginimą atšaukti ribojimus gauti Registrų centro duomenis.

Varžymas gauti tikslią informaciją trukdo žurnalistams vykdyti savo misiją ir pažeidžia vieną pagrindinių visuomenės teisių – gauti teisingą, tikslią ir nešališką informaciją, kurią užtikrina profesionaliai dirbantys žurnalistai.

Visuomenės informavimo etikos kodekse pabrėžiama tikslios informacijos svarba, keliami reikalavimai atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus. Apribojus žurnalistų galimybę nemokamai naudotis Registrų centro, kaip reikšmingo tikslios informacijos šaltinio, duomenimis, šie reikalavimai bus sunkiai įvykdomi, žurnalistų pastangos profesionaliai ruošti informaciją sumenkintos, visuomenės informavimo priemonių turinys prastės, o profesionalumo standartai, kuriuos daugiau kaip du dešimtmečius puoselėja savireguliacijos institucijos ir viešosios informacijos rengėjų bei skleidėjų organizacijos, taps tuščiomis deklaracijomis.

Didžiausias visuomenės informavimo priemonės turtas yra pasitikėjimas ja, o tokio pasitikėjimo pagrindas yra nepriklausomybė, teisingumas, nešališkumas, profesionalumas. Ribojant žurnalistų teisę gauti teisingą informaciją devaluojama profesionaliosios žurnalistikos vertybių sistema, kurioje pagarba teisingai informacijai yra svarbiausioji žurnalistų pareiga.

KAIP PATEIKTI SKUNDĄ VISUOMENĖS INFORMAVIMO ETIKOS KOMISIJAI

ATMINITINĖ

Dėl kokių žiniasklaidos priemonių galima kreiptis į komisiją?

Komisija vertina profesionaliai veikiančių viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų, žurnalistų veiklą Visuomenės informavimo etikos kodekso požiūriu, atsižvelgdama į faktinį jų veiklos turinį, kuris apima laikraščiuose, žurnaluose, radijo ir televizijos laidose, informacinės visuomenės informavimo priemonėse skelbiamą informaciją.

Kokių skundų Komisija nenagrinėja?

Komisija nenagrinėja skundų dėl garbės ir orumo pažeidimo, privataus gyvenimo apsaugos, asmens duomenų tvarkymo ir kt. sričių, nepriskirtų Komisijos kompetencijai. Skundus dėl nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio Komisija nagrinėja Kodekso apibrėžtos kompetencijos ribose.

Kas gali kreiptis į Komisiją?

Į Komisiją dėl visuomenės informavimo etikos pažeidimų gali kreiptis visi fiziniai ir juridiniai asmenys.

Kokiu būdu galima pateikti skundą?

Komisijai skundus galima pateikti įvairiais būdais: interneto svetainės etikoskomisija.lt meniu rubrikoje „Pateikti skundą“, elektroniniu paštu info@etikoskomisija.lt, paštu adresu J. Basanavičiaus g. 4B, Vilnius, LT-01118 ar pristatyti tiesiogiai minėtu adresu Visuomenės informavimo etikos asociacijos direktoriui (įėjimas iš Vingrių g., asociacijos LATGA patalpose).

Kokie reikalavimai keliami skundai?

Skunde turi būti nurodyta:

- jį pateikusio asmens vardas, pavardė, adresas ir elektroninio pašto adresas, kuris bus naudojamas komunikacijai su pareiškėju;
- skundo surašymo data;
- konkreti visuomenės informavimo priemonė ir publikacija ar laida, dėl kurios skundžiamasi, taip pat pridėjama publikacijos kopija, laidos įrašas, o jei įmanoma – ir jų nuorodos internete (jeigu asmuo kreipėsi į visuomenės informavimo priemonę dėl laidos įrašo kopijos, bet gavo neigiamą atsakymą, įrašo kopiją parūpina Komisija); arba viešosios informacijos rengėjas, žurnalistas, jeigu skundžiamas netinkamas jo elgesys ar interesų konfliktas;
- jeigu skundžiama interneto publikacija, nuoroda internete yra būtina;
- skundžiant televizijos ar radijo laidą, reikėtų nurodyti skundžiamo siužeto įrašo pradžios ir pabaigos laiką.
- Taip pat reikėtų nurodyti konkrečius skundžiamus teiginius, kurie prasilenkia su visuomenės informavimo profesine etika.
- Rekomenduojama nurodyti ir skundžiamus Etikos kodekso straipsnius
- Siekiant paspartinti skundo medžiagos paruošimą nagrinėjimui, rekomenduojama nurodyti skundžiamos publikacijos autoriaus ir redakcijos kontaktinius duomenis.

Kokiais atvejais Komisija atsisako nagrinėti skundą?

Komisija turi teisę atsisakyti nagrinėti skundą, jeigu:

- skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Komisijos kompetencijai;

- pradėjus nagrinėti skundą paaiškėja, kad skundo autorius dėl to paties dalyko yra kreipęsis į teismą ar Žurnalistų etikos inspektorių (esant šiai aplinkybei Komisija gali laikinai sustabdyti ar atidėti skundo nagrinėjimą);
- Komisija jau yra priėmusi sprendimą tuo pačiu klausimu ir asmuo nepateikia naujų faktinių duomenų, leidžiančių ginčyti sprendimą;
- neįmanoma pradėti skundo tyrimo dėl duomenų trūkumo, o skundą pateikęs asmuo prašomas nepateikia skundo tyrimui būtinų duomenų arba dėl objektyvių priežasčių negali jų pateikti;
- asmuo atsisako skundo ir apie tai praneša Komisijai.

Ar Komisija nagrinėja anoniminius skundus?

Anoniminių skundų Komisija nenagrinėja.

Ar Komisija nagrinėja skundus, pateiktus ne lietuvių kalba?

Skundai Komisijai ir visa medžiaga pateikiami raštu valstybine kalba; skundų ir medžiagos vertimai į lietuvių kalbą turi būti patvirtinti notaro.

Ar Komisija nagrinėja socialiniuose tinkluose paskelbtą informaciją?

Komisija nagrinėja tik tą socialinių tinklų informaciją, kurią asmeniniuose tinklaraščiuose ir socialinių tinklų paskyrose paskleidė profesionaliai veikiantys viešosios informacijos rengėjai, skleidėjai, žurnalistai.

Ar numatytas terminas, per kurį galima kreiptis į Komisiją dėl etikos pažeidimo?

Kreiptis į Komisiją galima ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo tos dienos, kurią pažeidimas buvo padarytas.

Per kiek laiko turi būti išnagrinėtas skundas?

Skundas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 90 dienų nuo jo gavimo dienos. Skundo nagrinėjimo terminas gali būti pratęstas, jeigu jam išnagrinėti reikalinga papildoma medžiaga.

Ar skundo autoriui, pareiškėjui privalu dalyvauti Komisijos posėdyje?

Neprivalu, bet rekomenduojama, siekiant paaiškinimų išsamumo.

Ar galima virtualiai teikti paaiškinimus Komisijos posėdžiui?

Taip, galima, iš anksto informavus Komisiją apie tokį pageidavimą.

Kam galima skųsti Komisijos sprendimus?

Teisė kreiptis į teismą dėl Komisijos sprendimo yra numatyta tik viešosios informacijos rengėjams ar skleidėjams. Kitaip tariant, asmenims, neturintiems šio statuso, teisė skųsti Komisijos sprendimus Vilniaus apygardos administraciniam teismui neįtvirtinta.